

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна діагностика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Код та назва спеціальності, галузь знань	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями), спеціалізація C1.01 Економіка C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Тип та назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова компонента (ОК-5)
Курс, семестр викладання	1 курс, 1 семестр
Трудомісткість навчальної дисципліни	6 кредитів ЄКТС (180 академічних годин), з них: денна (очна) форма навчання: лекц. – 30 год., практ. зан. – 36 год., самост. роб. – 114 год.; заочна форма навчання: лекц. – 18 год., практ. зан. – 18 год., самост. роб. – 144 год.
Мова викладання	Українська
Кафедра	Публічного управління та цифрової економіки
Факультет	Бізнесу та соціальних комунікацій

Розробники / викладачі

ЖАДАНОВА Юлія Олексіївна,
доцент кафедри публічного управління та цифрової економіки, кандидат економічних наук, доцент

E-mail: zadanovaulia1978@gmail.com

Консультації: згідно розкладу консультацій кафедри публічного управління та цифрової економіки, каб. 231К (головний корпус)

Загальна інформація про дисципліну

Мета дисципліни	формування у здобувачів системних знань, аналітичних компетентностей та практичних навичок щодо комплексного оцінювання стану підприємства, його потенціалу, конкурентного середовища та ринкових позицій, а також виявлення ризиків, загроз і резервів розвитку на основі сучасних методів економічного, фінансового та стратегічного діагностування.
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	СК-3. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки. СК-11*. Здатність планувати і розробляти проекти у сфері економіки, здійснювати її інформаційне, методичне матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення. СК-12. Здатність інтегрувати знання щодо проведення економічної діагностики підприємства.
Програмні результати навчання	ПРН-8. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань. ПРН-15. Організувати розробку та реалізацію соціально-економічних проектів із врахуванням інформаційного, методичного, матеріального, фінансового та кадрового забезпечення.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретичні засади економічної діагностики підприємства	Економічна діагностика як інструмент системного аналізу стану підприємства та прогнозування його розвитку. Сутність, мета, завдання й принципи діагностування. Місце діагностики в системі менеджменту та стратегічного управління. Класифікація видів діагностики за часовими параметрами (поточна, оперативна, стратегічна), сферою застосування (фінансова, виробнича, управлінська, ринкова), рівнем деталізації та тривалістю. Функціональна роль економічної діагностики у виявленні проблем, оцінюванні потенціалу та формуванні напрямів розвитку підприємства. Підходи до методології діагностики: системний, процесний, ресурсний, структурно-функціональний, ситуаційний, ризик-орієнтований.
Тема 2. Діагностика конкурентного середовища і ринкової позиції підприємства	Оцінювання зовнішнього ринкового середовища як ключового чинника формування ефективної стратегії розвитку. Інструменти аналізу галузі: модель п'яти сил М. Портера, аналіз бар'єрів входу, стратегічних груп та інтенсивності конкуренції. Методи дослідження споживачів, ринкових тенденцій, технологічних змін, регуляторного середовища. Оцінювання конкурентної позиції підприємства: частка ринку, рівень ринкової сили, стратегічні переваги, еластичність попиту та конкурентні ризики. Значення діагностики конкурентного середовища для позиціонування підприємства, вибору стратегічних пріоритетів, розробки ринкових стратегій, встановлення партнерств і формування довгострокових конкурентних переваг.
Тема 3. Діагностика конкурентоспроможності підприємства та його продукції	Комплексне оцінювання конкурентоспроможності підприємства на основі ресурсного потенціалу, технологічного рівня, інноваційної активності, маркетингових інструментів та корпоративної культури. Методи визначення конкурентних переваг, оцінювання ефективності використання ресурсів, визначення ринкових перспектив. Особливо розглядається діагностика конкурентоспроможності продукції: аналіз якості, ціни, інноваційності, споживчої цінності, технологічності, дизайну та доступності. Порівняльні методики (бенчмаркінг, експертне оцінювання, матричні моделі),

	методи побудови профілю конкурентоспроможності, оцінка життєвого циклу товару. Роль продуктового портфеля та ефективності продуктового менеджменту в конкурентній стратегії підприємства.
Тема 4. Діагностика потенціалу, ресурсної бази та майнового стану підприємства	Оцінювання економічного потенціалу підприємства як комплексної характеристики його здатності до ефективного функціонування й розвитку. Структура потенціалу: виробничий, інноваційний, кадровий, фінансовий, технологічний, маркетинговий та управлінський. Методи діагностики ресурсів: ресурсний, функціональний, нормативний, компетентнісний, експертний та вартісний підходи. Оцінка ефективності використання основних засобів, оборотного капіталу, нематеріальних активів. Діагностика майнового стану підприємства: структура та якість активів, ступінь їх зношення, ліквідність, придатність до модернізації. Методи визначення ринкової вартості підприємства (дохідний, витратний, порівняльний підходи). Значення ресурсної та майнової діагностики для стратегічного планування, формування інвестиційних програм та оцінки вартості бізнесу.
Тема 5. Управлінська та фінансова діагностика діяльності підприємства	Система оцінювання ефективності управління підприємством. Аналіз організаційної структури, процесів управління, управлінських рішень, корпоративної культури, мотиваційних механізмів. Інструменти управлінської діагностики: KPI, Balanced Scorecard, аудит бізнес-процесів, аналіз операційної ефективності. Фінансова діагностика включає аналіз фінансової звітності, оцінку ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та інвестиційної привабливості. Методи оцінки ризику банкрутства (Альтман, Теффлер, Ліс, Спрінгейт). Оцінка грошових потоків та фінансових ризиків. Взаємозв'язок фінансової діагностики з розробкою стратегій розвитку, оптимізацією витрат і підвищенням прибутковості діяльності підприємства.
Тема 6. Діагностика економічної безпеки та економічної культури підприємства	Комплексне дослідження економічної безпеки як здатності підприємства протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Класифікація загроз: фінансові, кадрові, інформаційні, технологічні, правові, ринкові. Методи визначення вразливості та побудови профілю ризиків. Система індикаторів економічної безпеки, оцінка ймовірності та впливу ризиків, формування механізмів протидії. Економічна культура підприємства як фундамент ефективного менеджменту та розвитку організації. Структура економічної культури: мотиваційні, поведінкові, етичні та комунікаційні компоненти. Методи її діагностики: опитування, експертні оцінки, моделі організаційної зрілості. Вплив економічної культури на інноваційність, ефективність, адаптивність і конкурентоспроможність підприємства.

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

Вербальні	Застосовуються для пояснення теоретичних основ економічної діагностики, сутності її об'єктів, предмету, видів та методів, а також механізмів оцінювання конкурентоспроможності, фінансового стану, ринкової вартості та економічної безпеки підприємства. Під час лекцій використовуються пояснення, проблемне викладання, дискусії, аналітичні коментарі, постановка діагностичних задач та діалог із здобувачами. Вербальні методи дозволяють сформулювати цілісне бачення того, як проводити діагностику підприємства, як інтерпретувати її результати, яким чином вибирати методи оцінювання конкурентного середовища, потенціалу та вартості підприємства, а також як економічна діагностика забезпечує основу для управлінських рішень і стратегічного розвитку.
Наочні	Візуалізація є ключовим інструментом у навчанні економічної діагностики, оскільки більшість аналітичних методів ґрунтується на графічному, порівняльному та структурному аналізі. На заняттях використовуються: мультимедійні презентації структури діагностичного процесу; діаграми ліквідності, фінансової стійкості та платоспроможності; графіки динаміки конкурентних сил та ринкових позицій; схеми аналізу потенціалу підприємства; інфографіка ризиків та загроз економічної безпеки.

	Наочні матеріали допомагають здобувачам глибше зрозуміти взаємозв'язок між показниками діяльності підприємства, логіку формування конкурентних переваг, структуру активів та чинники ринкової вартості.
Інтерактивні	Забезпечують активну участь здобувачів у процесі аналізу реальних підприємств, їх фінансових показників, ринкової позиції та потенціалу. На заняттях використовуються: групова робота над діагностичними кейсами («оцінювання ризику банкрутства», «визначення конкурентної стратегії», «аналіз ринкової вартості підприємства»); ділові ігри («Конкурентна битва», «Фінансовий лікар підприємства»); мозкові штурми з пошуку резервів розвитку підприємства; обговорення реальних ситуацій із практики компаній. Інтерактивні методи сприяють розвитку критичного мислення, аналітичності, комунікативних навичок, уміння працювати з інформацією та презентувати результати діагностики в управлінському форматі.
Практичні	Спрямовані на розвиток прикладних умінь здобувачів проводити повноцінну економічну діагностику підприємства. Під час практичних занять здобувачі виконують: розрахунки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості; аналіз ділової активності, прибутковості та грошових потоків; оцінювання ринкової вартості підприємства на основі дохідного, витратного та порівняльного підходів; діагностику конкурентного середовища; оцінку виробничого та ресурсного потенціалу; визначення загроз економічній безпеці за системою індикаторів. Такі завдання дозволяють закріпити методики, опанувати аналітичний інструментарій та сформувані готовність приймати рішення на основі результатів діагностики.
Методи дистанційного навчання	Для підтримки навчального процесу в цифровому середовищі застосовуються сучасні онлайн-платформи та електронні ресурси. Використання: Zoom для лекцій, консультацій та захисту практичних робіт; Moodle для розміщення навчальних матеріалів, завдань, індивідуальних робіт; тести та практикуми з економічних розрахунків. Онлайн-формат забезпечує гнучкість навчання, розвиток цифрових компетентностей та навичок роботи з аналітичними інструментами, що є важливими для проведення сучасної економічної діагностики.

Стратегія оцінювання результатів навчання

Змістовий контент результатів навчання з дисципліни	<p>Результати навчання з даної дисципліни, які здобувач освіти може продемонструвати та які можна ідентифікувати, оцінити і виміряти, розглядаються у вимірах 7 рівня Національної рамки кваліфікацій, що відповідає другому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, а саме:</p> <p>Знання – розуміння теоретичних і прикладних основ економічної діагностики підприємства; знання методів оцінювання фінансового стану, ліквідності, платоспроможності, рентабельності, структури капіталу й операційної ефективності; обізнаність із сучасними підходами до факторного аналізу, прогнозування, діагностики ризиків і визначення «вузьких місць» у діяльності підприємства; усвідомлення ролі даних, аналітичних моделей і цифрових інструментів у процедурі економічного обґрунтування управлінських рішень.</p> <p>Уміння/навички – збирати, упорядковувати та аналізувати фінансово-економічні показники підприємства; застосовувати методи економічної діагностики; будувати економічні моделі розвитку підприємства; визначати ключові драйвери ефективності, оцінювати ризики та готувати аналітичні висновки; проводити діагностику інвестиційних проєктів, стратегічних рішень і бізнес-процесів.</p> <p>Комунікація – презентувати результати економічної діагностики у чіткій, логічно структурованій формі; пояснювати методи, показники та отримані висновки керівництву, команді чи зовнішнім стейкхолдерам; аргументувати вибір аналітичних підходів і управлінських рекомендацій; брати участь у командних проєктах із розроблення аналітичних звітів, аудитів, стратегічних оглядів.</p>
--	---

	<p>Відповідальність та автономія – самостійно виконувати повний цикл економічної діагностики підприємства; відповідально ставитися до точності розрахунків, коректного інтерпретування даних і обґрунтованості рекомендацій; дотримуватися етичних норм роботи з інформацією та конфіденційними даними; проявляти ініціативність у пошуку оптимальних аналітичних методів і моделей; забезпечувати якість рішень, що впливають на фінансову стійкість та стратегічний розвиток підприємства.</p>
Критерії оцінювання	<p>Академічні успіхи здобувачів освіти в межах даної дисципліни оцінюються за бально-рейтинговою шкалою (максимальна кількість – 100 балів), що прийнята в ДУІТЗ, з обов’язковим переведенням кількості балів в оцінки за національною шкалою та за шкалою ECTS.</p> <p>Відмінно (А) – від 90 до 100 балів – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі або не менше 90% завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни.</p> <p>Дуже добре (В) – від 82 до 89 балів – здобувач досить повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань допускаються при цьому окремі несуттєві неточності. Правильно вирішив 80-89% письмових завдань.</p> <p>Добре (С) – від 74 до 81 балів – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу. Однак під час викладання деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив 74-81% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (D) – від 64 до 73 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але з не зовсім глибоким та всебічним аналізом, обґрунтуванням та аргументацією, з недостатнім використанням необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі неточності та помилки. Правильно вирішив 64-73% письмових завдань.</p> <p>Задовільно (E) – від 60 до 63 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив 60-63% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з можливістю повторного складання (FX) – від 35 до 59 балів – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, стисло без аргументації та обґрунтування викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, поверхово розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив 35-59% письмових завдань.</p> <p>Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни (F) – від 0 до 34 балів – Здобувач частково володіє навчальним матеріалом, не у змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив 1-34% письмових завдань.</p>
Форма та методи контролю начальних	<p>Контроль успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на засадах відкритості та академічної доброчесності. В межах даної дисципліни передбачено два види контролю: поточний (<i>тематичний, рубіжний</i>) та підсумковий (<i>семестровий</i>).</p> <p>Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять; виконання завдань самостійної</p>

досягнень	<p>роботи; складання тематичних контрольних робіт, тестів тощо. Поточний контроль спрямований на перевірку: рівня підготовленості здобувача до занять; активності під час обговорення навчального матеріалу; якості виконання індивідуальних, практичних і тестових завдань; своєчасності та повноти виконання самостійної роботи. Результат поточного оцінювання є середньоарифметичним значенням отриманих балів за всі виконані завдання під час аудиторних (практичні, семінарські) заняття та завдання, що виконуються під час самостійної роботи.</p> <p>До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які за результатами поточного оцінювання набрали не менше 60 балів.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену, який передбачає перевірку рівня теоретичних знань, практичних умінь і навичок, а також здатності їх застосовувати у професійній діяльності.</p>
------------------	---

Політика навчальної дисципліни

Відвідування	Здобувачі вищої освіти самостійно планують відвідування лекційних занять, що проводяться в межах дисципліни згідно академічного розкладу. Присутність на практичних заняттях та контрольних заходах (екзамен) є обов'язковою. Важливим є своєчасне виконання індивідуальних завдань в межах самостійної роботи, передбачених програмою дисципліни.
Дотримання принципів академічної доброчесності	Підготовка усіх завдань, письмових робіт і т. ін., що виконуються в межах дисципліни, здійснюється здобувачем вищої освіти самостійно, на засадах академічної доброчесності. Викладач має право для перевірки робіт застосовувати різні програмні засоби.
Умови зарахування пропущених занять	Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до початку екзаменаційної сесії. Процедура узгоджується з викладачем, згідно його розкладу консультацій.
Інші умови	Навчально-методичні матеріали з дисципліни розміщені на гугл-диску НМКД та платформі Moodle, доступ до них здобувачу надається на початку вивчення дисципліни ОК-5, згідно розкладу академічних занять та робочого навчального плану ОПП «Економіка підприємства».

Рекомендовані джерела інформації

Базові підручники та навчальні посібники	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид. [текст]: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2017. 456 с. ▪ Економічна діагностика: Підручник / В. Л. Дикань, І. В. Токмакова, В. О. Овчиннікова та ін. Харків: УкрДУЗТ, 2022. 284 с. ▪ Синиця Т.В., Осьмірко І.В. Економічна діагностика: навчально-методичний посібник. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 2017. 184 с. ▪ Стеценко С.П. Фінансовий аналіз та економічна діагностика: навч. посіб. Київ: КНУБА. 2019. 160 с..
Методичні рекомендації та розробки викладачів дисципліни	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Жаданова Ю.О. Економічна діагностика : навчально-методичний комплекс дисципліни [ОПП «Економіка підприємства» зі спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти]. Одеса : ДУІТЗ, 2025. [Електр. ресурс].
Інформаційні ресурси	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Державна служба статистики України https://www.ukrstat.gov.ua

- Міністерство економіки України <https://me.gov.ua>
- Національний банк України <https://bank.gov.ua>

Рік введення силябусу – 2025 р.

Затверджено рішенням кафедри публічного управління та цифрової економіки
(Протокол від 29 серпня 2025 р. № 1)

В. о. завідувача кафедри

Олександра ЦИРА

Гарант освітньої програми

Василь ОРЛОВ

Викладач:

Юлія ЖАДАНОВА